

VLAAMSE OVERHEID

Omgeving

[C – 2023/30665]

28 FEBRUARI 2023. — Ministerieel besluit tot derde verlenging
van een situatie van overmacht inzake omgevingsvergunningen in de stad Antwerpen

Rechtsgrond

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, artikel 14/1, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2015 en gewijzigd bij de decreten van 3 februari 2017 en 26 april 2019.

- het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2022 tot vaststelling van een situatie van overmacht inzake omgevingsvergunningen in de stad Antwerpen.

Vormvereisten

De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- de Inspectie van Financiën heeft gunstig advies gegeven op 8 december 2022 over het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2022 tot vaststelling van een situatie van overmacht inzake omgevingsvergunningen in de stad Antwerpen. Dit ministerieel besluit verlengt enkel deze regeling en heeft geen financiële impact.

- er is sprake van het "met bijzondere redenen omklede geval van de dringende noodzakelijkheid" als vermeld in artikel 3, §1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State zodat geen advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State moet worden ingewonnen.

Motivering van de hoogdringendheid

De informaticasystemen van de stad Antwerpen werden op 6 december 2022 getroffen door een algemene cyberaanval.

Hierdoor werd het volledig gedigitaliseerde proces van de omgevingsvergunningen in Antwerpen ernstig verstoord.

De Vlaamse Regering trof op 9 december 2022 het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een situatie van overmacht inzake omgevingsvergunningen in de stad Antwerpen. Bij ministerieel besluit van 23 december 2022 werd dit besluit voor de eerste keer verlengd, met name voor zowel de beslissingstermijn als voor de uiterste datum van indiening van de betrokken dossiers. Bij ministerieel besluit van 20 januari 2023 werd dit besluit voor de tweede keer verlengd, met name voor zowel de beslissingstermijn als voor de uiterste datum van indiening van de betrokken dossiers.

Dit betekent dat de decretaal bepaalde beslissingstermijnen per dossier reeds met 90 dagen verlengd worden, namelijk de initiële 30 dagen, tweemaal verlengd met 30 dagen. Dit geldt voor vergunningsaanvragen en meldingen ingediend voor 31 december 2022, tweemaal verlengd met 30 dagen of ingediend voor 1 maart 2023.

Hierdoor konden intussen stilzwijgende weigeringen door het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen vermeden worden en werd de nodige rechtszekerheid gewaarborgd voor alle ingediende omgevingsaanvragen en meldingen bij de stad.

Ondanks de inspanningen van alle betrokken IT experts en partners is het digitale proces van de omgevingsvergunning tot vandaag nog verstoord.

Er is nog steeds impact op de doorlooptijden van het verwerken van de omgevingsvergunningen. Het omgevingsloket Vlaanderen bleef al die tijd open waardoor burgers omgevingsvergunningsaanvragen konden indienen.

De digitale platformen van de stad Antwerpen zijn tot op heden nog steeds niet in de normale situatie wat betreft het proces van de omgevingsvergunning. Gefaseerd maar langzaam verbetert de doorlooptijd van de verwerking van dossiers, maar een substantiële achterstand in verwerking is opgebouwd en blijft zich tot vandaag nog opbouwen.

Op 20 februari 2023 waren 720 meer dossiers in behandeling dan normaal in deze periode.

Om deze achterstand versneld te kunnen wegwerken werkt het college van burgemeester en schepenen van Antwerpen een noodplan uit. Daarin zijn acties opgenomen om enerzijds de verwerkingscapaciteit en anderzijds de personeelsinzet te verhogen.

Op basis van deze acties, kan het einde van de achterstand en het respecteren van de normale decretaal voorziene doorlooptijden ingeschat worden tegen het najaar 2023.

Verwacht wordt dat de interne doorlooptijden al snel korter worden maar ze blijven nog lang net boven de wettelijk voorziene doorlooptijden.

Deze situatie leidt ertoe dat de stad Antwerpen nog steeds de termijnen in het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning niet kan naleven. Bij termijnen van orde stelt zich minder een probleem, maar wanneer het dwingende beslissingstermijnen betreft kan dit leiden tot ongewenste en onafwendbare gevolgen, zowel voor vergunningsaanvrager, overheid, als betrokken publiek. Deze situatie van overmacht kan de stad niet worden aangerekend. Het is noodzakelijk dat aanvragers hier niet de ongunstige effecten van moeten dragen. Niet ingrijpen zou immers betekenen dat talrijke aanvragers geconfronteerd zouden worden met stilzwijgende weigeringen van hun aanvraag.

Overmacht is een algemeen rechtsprincipe. Er moet echter omzichtig mee omgegaan worden om misbruik te voorkomen, maar dat dit een situatie van overmacht betreft, lijkt door niemand in ernst te kunnen betwist worden.

Om procedurefouten en het overschrijden van vervaltermijnen te vermijden, is het noodzakelijk dat de situatie van overmacht wordt verlengd. Momenteel is het echter niet nodig om de verlengde behandelingstermijn per dossier nogmaals te verlengen. De stad slaagt er in om beslissingen te nemen binnen de decretaal voorziene termijnen, verlengd met 90 dagen per dossier.

Wel is het nodig om het toepassingsgebied van de overmachtsregeling met 30 dagen te verlengen. Dit maakt de overmachtsregeling niet van toepassing op dossiers, ingediend voor 1 maart 2023, maar op dossiers ingediend voor 31 maart 2023.

Er is dan ook duidelijk sprake van het "met bijzondere redenen omklede geval van de dringende noodzakelijkheid" als vermeld in artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State zodat geen advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State moet worden ingewonnen. Gelet op de hoogdringendheid is een spoedadvies van de Inspectie van Financiën ingewonnen.

DE VLAAMSE MINISTER BESLUIT:

Artikel 1. De uiterlijke indieningsdatum van 31 december 2022, vermeld in artikel 1, eerste lid, 2°, en derde lid, 2°, van voormeld besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2022, wordt een derde maal verlengd met dertig dagen.

Art. 2. Dit besluit treedt in werking op 28 februari 2023.

Brussel, 28 februari 2023.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,
Z. DEMIR